

Nuorten neuvonantajien tapaaminen

Teema: Koulutuksen yhdenvertaisuus

Paikka: Ristijärven keskuskoulu

Aika: Tiistai 15.4.2025

Osallistujat: Tapaamiseen osallistui yhteensä 25 oppilasta ala- ja yläluokilta. Mukana olivat opettajat sekä lapsiasiavaltuutetun toimistosta viestintäasiantuntija Annaleena Aira, ylitarkastaja Katja Mettinen, lapsiasiavaltuutettu Elina Pekkarinen ja erikoistutkija Terhi Tuukkanen.

Lapsiasiavaltuutetun toimiston asiantuntijat tapasivat Ristijärven keskuskoulun oppilaita huhtikuussa 2025. Kahdessa tapaamisessa kuultiin ala- ja yläluokkalaisten ajatuksia koulutuksen yhdenvertaisuudesta. Tapaamisissa keskusteltiin oppilaiden kanssa kuudesta teemasta: koulun merkityksestä, koulusta yhdenvertaisena paikkana, koulunkäynnin ja osaamisen eroista, koulunkäynnin tuesta, oppilaiden jatkosuunnitelmista sekä kehittämisehdotuksista. Oppilaat juttelivat teemoista ensin pienissä ryhmissä, minkä jälkeen käytiin yhteistä keskustelua.

Koulun merkitys

Koulu merkitsee Ristijärven koulun oppilaille mahdollisuutta oppia tärkeitä asioita. Esimerkiksi eräs oppilas totesi, että ”käyn koulua, jotta opin tärkeitä asioita, joita käytän elämässä”. Osa oppilaista kertoi, että koulua käydään oman tulevaisuuden ja työsaannin vuoksi. Monille koulu on myös paikka, jossa näkee kavereita ja ollaan yhdessä toisten kanssa. Osa oppilaista kertoi olevansa koulussa ainoastaan siksi, että koulussa on pakko käydä, eikä muuta vaihtoehtoa ole.

Arvosanojen merkitys oppilaille vaihtelee. Osa oppilaista kertoi arvosanojen kannustavan, motivoivan ja takaavan hyvän työn saamisen. Hyvät arvosanat myös auttavat pääsemään seuraavalle luokalle. Osa kertoi, että arvosanoilla on liiankin iso merkitys. He pelkäsivät ennen kaikkea vanhempien reaktioita, jos saa huonon arvosanan: ”Jos se on liian pieni, niin ei sitä vanhemmille kehtaa näyttää”. Jotkut totesivat, ettei arvosanoilla ole heille lainkaan merkitystä.

Koulu yhdenvertaisena paikkana?

Oppilaiden näkemykset siitä, onko koulu hyvä paikka kaikille lapsille, vaihtelivat. Osa oppilaista oli sitä mieltä, että Ristijärven koulu on ihan hyvä paikka, etenkin moniin muihin kouluihin verrattuna. He ajattelivat, että oppilaita kohdellaan yleensä tasapuolisesti. Toisaalta moni oppilas oli sitä mieltä, että koulu ei ole hyvä paikka kaikille. Tähän syynä on ennen kaikkea kiusaaminen ja syrjintä: ”No ei välttämättä, kun joitain saatetaan syrjiä”. Oppilaat kertoivat, että erityisesti seksuaalivähemmistöihin kuuluvia, vammaisia tai erilaiselta näyttäviä oppilaita saatetaan kiusata.

Jos on vaikka huono päivä, niin sitten se ei oo hyvä paikka. Ja sitten jos joku vaikka kiusaa joku päivä sua, niin sitten se on semmoinen, että ei oo yhtään kiva.

Osa oppilaista totesi, että koulu tuottaa mielenterveysongelmia opiskelu- ja kaveripaineineen. Myös toisten oppilaiden käytös, esimerkiksi riehuminen, voi rasittaa muita oppilaita. Osa oppilaista koki opettajien kohtelevan oppilaita eriarvoisesti. Osa kertoi, että tyttöjä tai poikia suositaan ja joitakin harmitti se, kun jotkut saavat leikkiä ja piirtää kesken tunnin, eikä heidän tarvitse tehdä tehtäviä. Jotkut oppilaat kokivat, että samoille oppilaille huudetaan usein, vaikka he eivät olisi tehneet mitään väärin. Osa oppilaista koki epäreiluna sen, etteivät he voi itse valita, tekevätkö pehmeitä vai puukäsitöitä.

Koulunkäynnin ja osaamisen erot

Oppilaat tunnistivat useita eroja oppilaiden koulunkäynnissä ja osaamisessa. He kertoivat esimerkiksi, että toiset ovat tunneilla aktiivisempia, opiskelevat enemmän, ovat motivoituneempia opiskelemaan ja saavat parempia arvosanoja kuin toiset. Joillekin opiskelu on helppoa, toisille vaikeampaa. Myös eri ikäisten lasten tiedon määrässä nähtiin eroja: isommat tietävät enemmän kuin pienet.

Erot johtuvat oppilaiden mielestä erilaisista luonteenpiirteistä. Jotkut ovat esimerkiksi arempia kuin toiset, eivätkä uskalla vastata kysymyksiin koko luokan kuullen. Näissä tilanteissa oppilaita harmitti se, jos opettaja luulee, ettei oppilas osaa asiaa, vaikka kyse on osaamisen sijaan uskalluksesta. Myös vanhempien ja kotitaustan merkitys tunnistettiin: jos vanhempia ei kiinnosta lapsen koulunkäynti, ei se kiinnosta lastakaan. Oppilaiden näkemykset siitä, pitäisikö eroja yrittää tasoittaa, vaihtelivat. Osa totesi, että eroja pitää

yrittää tasoittaa, jotta oppiminen olisi helpompaa niille, joille se nyt on vaikeaa. Osa oppilaista sen sijaan oli sitä mieltä, että eroja saakin olla.

Koulunkäynnin tuki

Oppilaat kertoivat, että heidän koulunkäyntiään ja opiskeluaan voidaan tukea monin tavoin sekä koulussa että kotona. Koulussa oppilaille on tärkeää hyvä ja selkeä opetus sekä mielekkäät opetusmenetelmät: ”Kiinnostavampaa opetusta, eikä vain sitä, että kirjoitetaan vihkoon”. Oppilaat tunnistivat myös kannustavan ilmapiirin merkityksen ja pitivät tärkeänä sitä, että oppilaat jaetaan oikeanlaisiin ja -tasoiisiin ryhmiin. Lisäksi tukiopetus nähtiin tärkeänä osalle oppilaista.

Kotijoukoilta oppilaat toivoivat kannustamista ja huolehtimista, läksyissä auttamista ja sitä, että vanhemmat kysyisivät lapsiltaan päivän kuulumisia. Myös kirjojen lukemista kotona pidettiin tärkeänä. Ennen kaikkea oppilaat toivoivat vanhemmilta oikeanlaista asennetta ja puhetapaa. Huutamista ei pidetty hyvänä tapana puhua lapsille.

No että kannustaa. Ja jos vaikka saisi huonon numeron kokeesta, niin sanoo vaan, että harjoittelee sitä asiaa vielä. Tekee sen kokeen vaikka uudestaan.

Kehittämisehdotukset

Oppilailla oli useita toiveita Ristijärven koululle. He toivoivat, että kiusaaminen loppuisi ja että siihen puututtaisiin tehokkaasti. Oppilaiden mukaan kaikki pitäisi ottaa mukaan leikkeihin ja toisille pitäisi olla ystävällinen. Oppilaiden toiveena oli myös, että kouluun saataisiin parempaa ruokaa ja että kaikki oppilaat, isot ja pienet, saisivat olla samoilla piha-alueilla.

Ristijärvelle oppilaat toivoivat hevostallia, Superpark-puistoa, huvipuistoa, useammin auki olevia nuorisotiloja sekä kebab-paikkoja. Oppilaat toivoivat myös mahdollisuutta saada mopokortti alle 15-vuotiaana, bensan hinnan alentamista ja sitä, etteivät ihmiset käyttäisi huumeita.